REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana

Zadeva: 0700-8/2025/5
Datum: 7. 4. 2025

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) na podlagi 21. člena v povezavi s 37. členom Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg, v nadaljevanju: ZVarD) ter prvega odstavka 135. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13; v nadaljevanju: ZUP) v zadevi ugotavljanja obstoja diskriminacije po uradni dolžnosti zoper kršitelja prepovedi diskriminacije podjetje …, matična številka: …, izdaja naslednji

SKLEP

1. Postopek ugotavljanja diskriminacije, ki ga je Zagovornik sprožil po uradni dolžnosti na podlagi dne 5. 2. 2025 prejetega anonimnega predloga zoper podjetje …, **se ustavi**.

2. Stroški v tem postopku niso nastali.

OBRAZLOŽITEV

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju Zagovornik) je dne 5. 2. 2025 po pošti prejel anonimen predlog, iz katere je izhajalo, da je podjetje … (v nadaljevanju: podjetje) zaposlenim nagrado za poslovno uspešnost za leto 2024 izplačalo v razponu od 50 do 350 Eur glede na prisotnost oziroma odsotnost posameznega delavca zaradi bolniškega staleža.

Predlagatelji so se sklicevali na sklep Vrhovnega sodišča RS VIII Ips 9/2024 z dne 20. 8. 2024[1] ter zaključili, da gre za posredno diskriminacijo na podlagi osebne okoliščine zdravstvenega stanja.

*

Zagovornik je po preučitvi anonimnega predloga ocenil, da so predlagatelji z njim izkazali dovolj dejstev, da so izpolnili trditveno breme ter pokazali, da bi v zadevi lahko šlo za posredno diskriminacijo zaposlenih na podlagi njihove osebne okoliščine zdravstvenega stanja.

Ker je bil predlog anonimen, je Zagovornik v skladu s 34. členom ZVarD po uradni dolžnosti sprožil postopek ugotavljanja diskriminacije. Skladno s prvim odstavkom 34. člena ZVarD lahko namreč Zagovornik začne obravnavo diskriminacije po uradni dolžnosti, če je o obstoju diskriminacije seznanjen na podlagi anonimnega predloga, predloga tretje osebe ali na drug način.

*

[1] Dostopno na: https://pisrs.si/sodnaPraksa?idECLI=ECLI:SI:VSRS:2024:VIII.IPS.9.2024.

Zagovornik je podjetje z namenom razjasnitve dejanskega stanja na podlagi 37. člena ZVarD z dopisom št. 0700-8/2025/3 z dne 3. 3. 2025 pozval, naj pojasni, ali navedbe predlagateljev držijo.

Podjetje je dne 13. 3. 2025 odgovorilo, da navedbe ne držijo. Priložilo je kopijo dveh internih dokumentov, in sicer Kriterije in merila ter višina sredstev za izplačilo poslovne uspešnosti v letu 2024 z dne 3. 5. 2024 ter Sklep o ugotovitvi izpolnjevanja kriterijev in meril za izplačilo poslovne uspešnosti v letu 2024 z dne 20. 12. 2024.

Iz prvega dokumenta izhaja, da predsednik uprave najkasneje do 20. 12. 2024 sprejme sklep, ali podjetje izpolnjuje kriterije za izplačilo poslovne uspešnosti. V primeru, da jih, se vsem zaposlenim izplača osnovna nagrada za poslovno uspešnost v znesku 50 Eur neto. Nato pa si, odvisno od ocene doprinosa posameznega zaposlenega k uspehu podjetja, ki jo poda predsednik uprave ali vodja posameznega oddelka, zaposleni lahko pridobi večji plačni razred poslovne uspešnosti na podlagi naslednjih kriterijev oziroma meril za dodatno plačilo za poslovno uspešnost:

1. razred: proaktivnost, zanesljivost 100 Eur
2. razred: sprejemanje odgovornosti, obvladovanje novosti in sprememb 200 Eur
3. razred: večopravilnost, usmerjenost v izboljšave in razvoj, reševanje kompleksnih problemov 300 Eur

Iz drugega dokumenta izhaja, da podjetje na dan 23. 12. 2024 izpolnjuje kriterij za 5% višjega poslovnega rezultata tekočega poslovnega leta glede na preteklo leto, zato se poslovna uspešnost za leto 2024 izplača skladno z dne 3. 5. 2024 sprejetimi kriteriji in merili.

Glede na predloženo Zagovornik zaključuje, da je podjetje verodostojno izkazalo, da navedbe predlagateljev glede nižanja nagrade za poslovno uspešnost zaradi odsotnosti na delovnem mestu zaradi bolniškega staleža ne držijo oziroma se je podjetje glede očitka o posredni diskriminaciji uspelo uspešno razbremeniti. V skladu z načelom obrnjenega dokaznega bremena iz 40. člena ZVarD je namreč v primeru izkazanega suma diskriminacije na domnevnem kršitelju, da dokazuje morebitno upravičenost svojih praks. To pomeni, da mora kršitelj dokazati, da v obravnavanem primeru ni kršil prepovedi diskriminacije oziroma da je neenako obravnavanje dopustno v skladu s tem zakonom, kadar diskriminirana oseba v postopku pri Zagovorniku izkaže dejstva, ki upravičujejo domnevo, da je bila kršena prepoved diskriminacije.

V obravnavanem primeru so predlagatelji izkazali dejstva, ki so upravičevala domnevo o posredni diskriminaciji na podlagi osebne okoliščine zdravstvenega stanja, zato je bilo na podjetju, da izkaže nasprotno. Kot navedeno, je bilo podjetje po presoji Zagovornika pri tem uspešno, saj je s predloženimi dokumenti izkazalo, da za izplačevanje različne višine poslovne uspešnosti ne uporablja kriterija odsotnosti na delovnem mestu zaradi bolniškega staleža, temveč druge kriterije, ki ne temeljijo na osebnih okoliščinah zaposlenih. Vrhovno sodišče je v sklepu VIII Ips 9/2024 z dne 20. 8. 2024 izrecno navedlo, da »ni nedopustno, da se pri določitvi kriterijev za priznanje in višino plačila za poslovno uspešnost upošteva število dni prisotnosti na delu (kar je v praksi pogosto), vendar pa uporaba tega kriterija ne sme biti diskriminatorna«. To pomeni, da zaposleni ne smejo biti obravnavani slabše zaradi svojih osebnih okoliščin, na katere ne morejo vplivati (kamor sodi tudi zdravstveno stanje), ni pa nedopustno postavljanje določenih meril že samo po sebi (tudi merila števila dni prisotnosti na delovnem mestu), če so ta merila nediskriminatorna.

Zagovornik zaradi anonimnosti predlagateljev ne more pridobiti njihovega stališča v zvezi z navedbami podjetja oziroma teh navedb ne more preveriti še pri predlagateljih. Svoj predlog so namreč poslali po pošti brez kakršnihkoli kontaktnih podatkov. Zato je Zagovornik presodil,

da nadaljnje vodenje tega postopka po uradni dolžnosti ni več smiselno. V skladu s četrtim odstavkom 135. člena ZUP lahko namreč organ ustavi po uradni dolžnosti začet postopek.

Skladno s prvim odstavkom 35. člena ZVarD je postopek pri Zagovorniku za stranke brezplačen. Zato je Zagovornik sklenil, da posebni stroški v tem postopku niso nastali, kakor izhaja iz 2. točke izreka tega sklepa.

Pouk o pravnem sredstvu:
Zoper ta sklep ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. Upravni spor stranka lahko sproži s tožbo, ki jo v 30 dneh od vročitve sklepa vloži na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva ulica 33, 1000 Ljubljana. Tožbo vloži neposredno pisno ali jo pošlje po pošti. Skupaj z morebitnimi prilogami jo vloži v najmanj treh izvodih. K njej mora priložiti tudi ta sklep v izvirniku ali prepisu.

Postopek vodila:
mag. Eva Cankar Farkaš
Samostojna svetovalka Zagovornika

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Vročiti:
- podjetje – osebno po ZUP,
- zbirka dok. gradiva.